

Warszawa / Londyn, dn. 27 marca 2019 r.

Odpowiedź MSC (Marine Stewardship Council) na „Opinię Zarządu Polskiego Stowarzyszenie Przetwórców Ryb dotyczącej certyfikacji produktów rybnych, ze szczególnym uwzględnieniem certyfikatu MSC”

Szanowni Państwo,

Na początku marca 2019 r. dotarła do nas informacja o rozpowszechnianiu pisemnej „Opinii Zarządu Polskiego Stowarzyszenie Przetwórców Ryb dotyczącej certyfikacji produktów rybnych, ze szczególnym uwzględnieniem certyfikatu MSC”.

Uważamy, że opinia ta jest oparta na nieporozumieniach dotyczących Programu MSC, pod których wpływem pozostaje obecnie PSPR. Zasady funkcjonowania Programu MSC przedstawione są niedokładnie, a pod wieloma względami treść opinii jest po prostu błędna. Poniżej przedstawiamy podstawowe informacje nt. Programu MSC, następnie bardziej szczegółowo odnosimy się do zarzutów zawartych w opinii PSPR.

Program MSC w skrócie	1
I. Program certyfikacji MSC, a interesy członków PSPR	2
II. Koszty certyfikacji vs. koszty korzystania z logo MSC	3
III. Dochody i wydatki MSC	4
IV. Dobrowolność opłat i podział kosztów pomiędzy podmiotami w łańcuchu dostaw	4
V. Udział produktów MSC na rynkach europejskich	5
VI. Identyfikowalność w łańcuchu dostaw	5
VII. Regulacje kontroli w UE (w tym wyładunku) a zrównoważone rybołówstwo	6
VIII. Wiarygodność i skuteczność programu MSC	7
IX. Zawieszenie certyfikatu dorsza bałtyckiego w 2015 r.	8

Program MSC w skrócie

MSC to międzynarodowa organizacja pozarządowa, która prowadzi globalny i **dobrowolny program** certyfikacji połowów dziko żyjących populacji ryb i owoców morza oraz powiązanych z nimi łańcuchów dostaw. Organizacja posiada biura lub przedstawicielstwa w ponad 30 krajach oraz prowadzi projekty w blisko 100 krajach na świecie. Program certyfikacji MSC oraz certyfikat MSC pozwala wspierać i nagradzać zrównoważone rybołówstwa, zachęcając jednocześnie do zrównoważonej produkcji oraz konsumpcji ryb i owoców morza pochodzących ze zrównoważonych połowów.

Pierwszy z naszych dwóch standardów, Standard Zrównoważonego Rybołówstwa MSC, dotyczy sektora rybołówstwa i odzwierciedla najnowsze osiągnięcia naukowe w dziedzinie zrównoważonych połowów oraz najlepsze międzynarodowe praktyki w zakresie zarządzania rybołówstwem. Drugi, Standard Łańcucha Dostaw

MSC dotyczy podmiotów w łańcuchu dostaw i daje pewność, że certyfikatem MSC oznaczone są jedynie produkty, których pochodzenie może zostać prześledzone aż do certyfikowanego rybołówstwa.

Rybołówstwa lub podmioty w łańcuchu dostaw, które chcą uzyskać certyfikat MSC, są oceniane przez **niezależnych audytorów, tzw. niezależne jednostki certyfikujące** (ang. Conformity Assessment Bodies, CABs). Dzięki temu możliwe jest **zagwarantowanie bezstronności, wiarygodności i przejrzystości procesu certyfikacji**.

Organizacja MSC została założona w 1997 roku. Standardy MSC zostały opracowane w konsultacji z **szerokim gronem ekspertów**: rybaków, naukowców, przedstawicieli przemysłu rybnego oraz przedstawicieli organizacji ochrony przyrody. Podlegają one regularnym procesom rewizji i poddawane są regularnym, otwartym konsultacjom, które zakładają udział wszystkich zainteresowanych stron. Standard Zrównoważonego Rybołówstwa MSC początkowo opierał się na Kodeksie Odpowiedzialnego Rybołówstwa FAO, a następnie stale się rozwijał w wyniku dotychczasowych pięciu procesów rewizji, których rezultatem było wprowadzenie zmian odzwierciedlających najnowsze i najlepsze praktyki oraz wiedzę naukową.

Podczas procesu certyfikacji, dane rybołówstwo oceniane jest przez niezależną jednostkę certyfikującą pod względem Standardu Zrównoważonego Rybołówstwa MSC. Ocena ta opiera się również na wkładzie wszystkich interesariuszy rybołówstwa. Proces oceny przeprowadzany jest w sposób obiektywny i jest oparty na wiedzy naukowej oraz danych będących wynikiem obserwacji, a także na informacjach przekazanych przez same zainteresowane strony. Oznacza to, że **wszyscy interesariusze mogą aktywnie przyczynić się do wyników oceny**, niezależnie od ich stanowiska czy organizacji, którą reprezentują (zainteresowanymi stronami mogą być np. naukowcy, organizacje pozarządowe, rybołówstwa, decydenci lub podmioty łańcucha dostaw).

Trzecim filarem Programu MSC jest **dobrowolne stosowanie oznakowania produktów rybnych certyfikatem MSC**. Program MSC ma za zadanie wpływać na świadomość konsumentów i zachęcać do podejmowania decyzji zakupowych z troską o środowisko naturalne. Decyzje konsumentów o wyborze produktów rybnych pochodzących ze zrównoważonych połowów stanowią zachętę i nagrodę dla dostawców (przetwórców i rybaków), posiadających certyfikat MSC, którzy mogą zaspokoić zapotrzebowanie rynku.

To powoduje efekt domina w całym łańcuchu dostaw, z powrotem do rybołówstwa, z którego pochodzi produkt, ponieważ wzrost sprzedaży produktów, spowodowany spełnieniem oczekiwań konsumentów, stanowi zachętę do dalszego usprawniania praktyk połowowych.

Obserwując ten mechanizm, niecertyfikowane rybołówstwa i/lub przetwórcy chcą również przystąpić do programu, co wymaga dostosowania się do obowiązujących wymagań, a często także wprowadzenia usprawnień. Koncepcja „nagradzania, aby motywować do ulepszeń” jest dobrze ugruntowaną koncepcją dla różnych programów ekoznakowania. W przypadku MSC ta „teoria zmian” dobrze sprawdza się także w praktyce. Liczne usprawnienia zostały wprowadzone zarówno przez rybołówstwa należące już do Programu MSC, jak i te, które dopiero aspirują, by do niego przystąpić.

Więcej ważnych informacji na temat sposobu, w jaki Program MSC spełnia najlepsze światowe praktyki można znaleźć [na naszej stronie www](#).

I. Program certyfikacji MSC, a interesy członków PSPR

W opublikowanej opinii PSPR podkreśla, że obowiązkiem statutowym każdej organizacji jest dbanie o interesy jej członków, jednocześnie stwierdzając, że „jednym z ważniejszych problemów przetwórstwa rybnego w krajach UE jest certyfikacja produktów rybnych”.

W naszym przekonaniu jednym z kluczowych interesów przetwórstwa rybnego, w tym członków PSPR, jest posiadanie dostępu do żywych zasobów wodnych. Odnawialne zasoby wodne mogą stanowić niewyczerpane źródło tego surowca, pod warunkiem, że zasoby i ekosystemy pozostają w dobrym stanie. Niezależna wiarygodna weryfikacja dostaw ze zrównoważonych połowów jest zatem ważnym i cennym procesem dla przetwórców, ponieważ daje pewność, że ich przedsiębiorstwa będą mogły się rozwijać także w perspektywie długoterminowej.

Nie chodzi jednak tylko o bezpośrednią wartość dla firm, nadrzędnym celem jest zachowanie zasobów rybnych i ekosystemów wodnych.

Według najnowszych danych podawanych przez Organizację Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) w raporcie „The State of World Fisheries and Aquaculture 2018”¹ problem przełowienia dotyczy już ponad 33% stad ryb – odsetek ten jest ponad trzy razy wyższy niż w połowie lat 70-tych. Jeśli trend ten nie zostanie odwrócony, to biorąc pod uwagę również zmiany klimatu, zakwaszenie i zanieczyszczenie wód, brak surowca może stać się realną groźbą dla całej branży rybnej.

Celem odpowiedzialnej firmy nie powinno być więc jedynie zadbanie o własne interesy, ale także nie przyczynianie się do globalnego przełowienia, będącego jednym z największych problemów środowiskowych, przed jakim stoi obecnie ludzkość. Wierzymy, że wszystkie podmioty w łańcuchu dostaw ryb i owoców morza: od rybaków, przez przetwórców, handlowców, detalistów, aż po konsumentów, ponoszą wspólną odpowiedzialność i mogą przyczynić się do rozwiązania tego problemu. MSC oferuje solidne narzędzie, które wspiera wysiłki na rzecz rozwiązania problemu przełowienia, a jednocześnie umożliwia inteligentnym firmom tworzenie wartości i możliwości biznesowych w ramach zrównoważonej produkcji.

II. Koszty certyfikacji vs. koszty korzystania z logo MSC

W swojej opinii PSPR odnosi się zarówno do kosztów samego procesu certyfikacji (certyfikacji firm w łańcuchu dostaw i certyfikacji rybołówstw) oraz kosztów korzystania z logo MSC. Czytając opinię PSPR można odnieść wrażenie, że wszystkie opłaty są pobierane przez MSC, co nie jest prawdą.

MSC nie pobiera żadnych opłat z tytułu przeprowadzanego procesu certyfikacji, zarówno w odniesieniu do firm w łańcuch dostaw, jak i rybołówstw. MSC ustanowiło standard i poddaje go cyklicznej rewizji przy udziale interesariuszy, jednocześnie nie jest zaangażowane w sam proces oceny i nie podejmuje decyzji o przyznaniu certyfikatu. Proces oceny jest przeprowadzany przez niezależne jednostki certyfikujące, a MSC nie wpływa w żaden sposób na wysokość pobieranego przez nie wynagrodzenia, które pozostaje w kwestii indywidualnych ustaleń pomiędzy certyfikowaną firmą lub rybołówstwem a jednostką certyfikującą.

Umowy i opłaty pomiędzy klientami i jednostkami certyfikującymi są poufne. Jak dla wszystkich audytów certyfikujących (HACCP, BRS, IFS itp.) koszty wynikają przede wszystkim z czasu poświęconego przez audytorów. Firmy należące do PSPR wiedzą więcej o kosztach certyfikacji niż MSC, natomiast według informacji otrzymywanych od naszych partnerów są to wartości od 600 EUR do 3000 EUR.

W raporcie Komisji Europejskiej z dnia 18 maja 2016 roku w sprawie możliwości oznakowania ekologicznego w UE słusznie wskazano, że z każdym programem certyfikacji mogą się wiązać dodatkowe koszty (nie dotyczą one tylko Programu MSC). Mogą one wynikać z kosztów przeprowadzenia audytu lub kosztów surowców pochodzących z certyfikowanego źródła.

W spotkaniu grupy roboczej AIPCE w lutym 2019 roku, w obecności PSPR, MSC szczegółowo tłumaczyło, w jaki sposób proces oceny może wpłynąć na zmniejszeniu obciążeń i kosztów związanych z wewnętrznymi systemami audytów, które mogą się dublować w wielu aspektach. Zmniejszenie kosztów może stanowić dodatkową korzyść dla podmiotów ubiegających się o certyfikację.

Dodatkowo firma zyskuje pewność, że zaopatrzenie pochodzi ze zrównoważonych źródeł, oraz ma zyskuje pewność, że produkty nie są błędnie oznakowane. Certyfikacja daje także dodatkowe możliwości dla przedsiębiorstw, chcących wejść na nowe rynki, o czym informowali nas niektórzy przetwórcy.

MSC zapewnia globalny i wiarygodny Standard Zrównoważonego Rybołówstwa oraz Standard Łańcucha Dostaw. Dostarcza również niezawodne i solidne systemy zapewnienia jakości procesów oceny, a także wsparcie w ciągłym kształceniu audytorów. Stale rozwija globalne programy wspierające rozwój zrównoważonego rybołówstwa w państwach rozwijających się. Organizacja zwiększa również rozpoznawalność oraz wzmacnia wartość

¹ <http://www.fao.org/documents/card/en/c/I9540EN>

certyfikatu MSC. To tylko niektóre z działań prowadzonych przez MSC na całym świecie. Co MSC otrzymuje w zamian za realizowane usługi i związane z nimi korzyści dla przetwórców?

Firmy, które dobrowolnie decydują się na korzystanie ze znaku MSC na produkcie, wnoszą roczną opłatę administracyjną oraz opłatę licencyjną wynoszącą maksymalnie 0,5% wartości sprzedaży hurtowej netto. W przeciwieństwie do tego, co jest przedstawiane przez PSPR, opłaty te są jedynymi opłatami, jakie pobiera MSC. Każde inne stwierdzenie jest nieprawdziwe.

Warto również dodać, że 0,5% to maksimum. Opłata ta może być obniżona do 0,3% przy odpowiednio większej sprzedaży. Struktura kosztów jest publicznie dostępna i można ją sprawdzić na stronie: <https://www.msc.org/pl/dla-rybakow-i-biznesu/uzywaj-logo-msc/podpisz-umowe-licencyjna>

III. Dochody i wydatki MSC

Podobnie jak każda organizacja, MSC potrzebuje przychodów, które wspierają realizację podstawowych działań. Obejmują one utrzymanie Standardów i ich rozwój tak, aby nadal odzwierciedlały najlepsze światowe praktyki i najnowszą wiedzę naukową. Przychody pozwalają nam również wspierać liczne projekty badawcze, m.in. w ramach Światowego Funduszu na Recz Zrównoważonego Rybołówstwa MSC, umożliwiającego rybołówstwom lepsze zrozumienie ich wpływu na ekosystem i wprowadzenie usprawnień, gdy okazuje się to konieczne. Przychód jest również wykorzystywany do pokrycia kosztów związanych z kontrolami integralności łańcuchów dostaw, poprzez śledzenie źródła pochodzenia produktów czy testy DNA. Ponadto MSC inwestuje w budowanie potencjału – poprzez wysiłki na rzecz rybołówstw (interesariuszy) w państwach rozwijających się oraz rozwiniętych, nakierowane na informowanie rybaków i organizacji rybackich o Standardach MSC, procesie certyfikacji oraz na wskazywanie możliwości do wprowadzenia usprawnień.

MSC ściśle współpracuje także z wieloma partnerami na całym świecie, aby zwiększać rozpoznawalność i świadomość certyfikatu MSC wśród konsumentów, co w efekcie ma zwiększać wartość certyfikatu MSC dla firm, które decydują się na użycie logo MSC na swoich produktach.

Głównym źródłem finansowania MSC są wpływy z opłat licencyjnych za korzystanie z logo, pochodzące od producentów, sieci handlowych i podmiotów świadczących usługi gastronomiczne, które dobrowolnie decydują się na umieszczenie niebieskiego certyfikatu MSC na produktach przeznaczonych dla konsumentów. To oznacza, że konsumenci, którzy kupują rybę lub owoce morza oznaczone niebieskim certyfikatem MSC, wspierają ochronę mórz i oceanów. Jednak same wpływy z korzystania ze znaku MSC nie są wystarczające do pokrycia wszystkich kosztów związanych z rozwojem zrównoważonego rybołówstwa i dostarczeniem narzędzi, które wspierają naszych partnerów i interesariuszy w walce z globalnym przełowieniem. MSC jest organizacją pozarządową, której globalną misją jej ochrona oceanów, dlatego jesteśmy niezmiernie wdzięczni wielu fundatorom i darczyńcom, którzy wspierają nasze działania i stale zapewniają wpływy na poziomie 25-30% rocznych przychodów MSC.

Chcemy również podkreślić, że wyniki MSC nie powinny być mierzone w kategoriach finansowych. Przychód jest tylko narzędziem do celu. Najważniejsze rezultaty działania MSC to wpływ programu na to, co dzieje się pod wodą i na powierzchni.

Więcej informacji o wynikach finansowych MSC i źródłach finansowania można znaleźć na stronie <https://www.msc.org/about-the-msc/our-funding-and-finances>

IV. Dobrowolność opłat i podział kosztów pomiędzy podmiotami w łańcuchu dostaw

*W swojej opinii PSPR zarzuca, że opłaty wynikające z korzystania z logo MSC są przymusowe. **Jest to nieprawda.***

Zarówno opłaty roczne, jak i **opłaty licencyjne są dobrowolne** i mają zastosowanie tylko wtedy, gdy dany podmiot zdecyduje się na umieszczenie niebieskiego logo MSC na produktach przeznaczonych dla konsumentów. To, czy produkty będą oznaczone logiem MSC, zależy tylko od decyzji biznesowej danej organizacji, która waży korzyści płynące z wykorzystania logo MSC względem kosztów licencji. Korzyści wskazywane przez organizacje to między

innymi: zyski płynące z poprawy reputacji organizacji, gwarancja identyfikowalności produktów, dostęp do nowych rynków czy też kontrahentów, wzrost sprzedaży produktów (wg. badań Nielsena sprzedaż produktów certyfikowanych przez zewnętrzne organizacje jest o 4% większa od tych, które nie zostały poddane zewnętrznej ocenie i opierają się jedynie na deklaracjach producentów), udział i korzystanie z kampanii marketingowych i komunikacyjnych MSC.

Wbrew temu, co podaje PSPR, **opłata licencyjna na logo MSC jest jedyną opłatą ponoszoną przez certyfikowane organizacje na rzecz MSC. MSC nie pobiera żadnych innych opłat. Stwierdzenie PSPR jest nieprawdą.**

Stwierdzenie PSPR, że jedynie przetwórcy ponoszą koszty za użytkowanie logo MSC, również nie jest prawdziwe.

Z uwagi na fakt, że MSC International (MSCI), będące przedsiębiorstwem handlowym MSC odpowiedzialnym za korzystanie z logo, jest odbiorcą opłat licencyjnych, możemy dokładnie określić, jakie organizacje wnoszą te opłaty, a tym samym sprostować błędne przekonanie, że są to tylko przetwórcy będący dostawcami sieci handlowych. Podmioty, które ponoszą opłaty, różnią się w zależności od rynku i danego przypadku oraz decyzji opartych na umowach handlowych między właścicielem marki a przetwórcą - dostawcą. W niektórych przypadkach opłaty ponosi przetwórcza, w innych opłaty ponoszą właściciele marek - sprzedawcy detaliczni, a w jeszcze innych opłaty ponoszone są zarówno przez sprzedawców detalicznych i ich dostawców na podstawie umów dotyczących podziału kosztów. W przypadku, gdy wartość ze sprzedaży produktów oznaczonych logo MSC w ramach jednej licencji przez przetwórcę lub sprzedawcę detalicznego jest bardzo wysoka, może on liczyć na udzielenie indywidualnych rabatów.

V. Udział produktów MSC na rynkach europejskich

PSPR stwierdza w swojej opinii, że certyfikat MSC jest wymagany przez większość sieci handlowych. Jest to nieprawda, zarówno dla rynku w Polsce, jak i Unii Europejskiej, a tym bardziej dla globalnego rynku produktów rybnych.

Na chwilę obecną dane dotyczące faktycznego udziału produktów MSC w rynku są ograniczone ze względu na różne stosowane metodologie. Na podstawie danych, jakie otrzymujemy od Partnerów oraz danych dotyczących konsumpcji ryb i owoców morza w Unii Europejskiej, szacujemy, że ok. 5% produktów rybnych konsumowanych w UE posiada obecnie certyfikat MSC. Dla Polski szacuje się, że odsetek ten wynosi mniej niż 4%. Oczywiście udział ten rozkłada się różnie w zależności od kraju, gatunku czy kategorii produktu, natomiast nigdzie nie możemy mówić o większości udziału produktów MSC w rynku. Nawet na rynkach, na których zaangażowanie w Program MSC jest największe, a zrównoważony rozwój jest jedną z kluczowych kwestii dla sieci handlowych i marek, jedynie ograniczona część produktów jest sprzedawana z certyfikatem MSC.

Zwiększanie udziału produktów pochodzących ze zrównoważonych połowów jest ważnym celem dla naszej organizacji przede wszystkim dlatego, że przynosi dodatkowe korzyści dla certyfikowanych dostawców i organizacji rybackich, co z kolei stanowi zachętę dla kolejnych rybołówstw do przystąpienia do Programu MSC i prowadzenia połowów w sposób zrównoważony, wprowadzając niezbędne usprawnienia.

VI. Identyfikowalność w łańcuchu dostaw

PSPR nie dostrzega, a wręcz uważa za nieistotną kwestię identyfikowalności w łańcuchu dostaw produktów pochodzących ze zrównoważonych łowisk. Nie widząc potrzeby certyfikowania firm w łańcuchu dostaw, PSPR pyta i odpowiada: „Jaki ma wpływ certyfikat MSC nadany przetwórci ryb na zrównoważone rybołówstwo? – żaden.”

Standard łańcucha Dostaw MSC daje pewność, że droga produktów sprzedawanych ze znakiem MSC jest szczegółowo monitorowana i może zostać prześledzona aż do certyfikowanego łowiska. Gwarantuje również, że ryby i owoce morza oznaczone niebieskim certyfikatem MSC nie mieszają się z tymi niecertyfikowanymi. Na każdym etapie łańcucha dostaw wszystkie firmy muszą posiadać Certyfikat MSC, dzięki czemu konsumenci mają pewność, że kupują produkty pochodzące ze zrównoważonych połowów.

Jest to szczególnie ważne, gdyż szacuje się, że około 30% spożywanych na całym świecie ryb i owoców morza jest błędnie oznakowanych. Tymczasem badania DNA pokazują, że w przypadku produktów z certyfikatem MSC odsetek ten wynosi mniej niż 1%. Wyniki badań opublikowane w czasopiśmie naukowym *Current Biology*² wskazują, że certyfikat MSC i program certyfikacji według Standardu Łańcucha Dostaw MSC stanowią skuteczne narzędzie zapobiegające systematycznym i celowym przypadkom nieprawidłowego oznaczania ryb i owoców morza oraz oszustwom w branży rybnej.

Identyfikowalność w łańcuchu dostaw jest kluczowa dla zapobiegania tym oszustwom. Dzięki niej konsumenci mogą ufać, że produkty rybne, które kupują, są dokładnie tym, co deklaruje ich opis na opakowaniu lub w restauracyjnym menu.

Certyfikacja zgodnie ze Standardem Łańcucha Dostaw MSC różni się od innych inicjatyw w zakresie znakowania ryb i owoców morza, takich jak rankingi czy poradniki, które nie gwarantują identyfikowalności.

Tym samym identyfikowalność stanowi fundamentalną podstawę Programu MSC, która zachęca rybołówstwa do prowadzenia połowów w sposób zrównoważony, a jednocześnie stanowi dodatkową korzyść dla kluczowych producentów. W przypadku braku identyfikowalności w całym łańcuchu dostaw, produkt nie mógłby zostać powiązany z certyfikowanym łowiskiem, a korzyści z certyfikacji (które stanowią istotny bodziec dla wprowadzania prośrodowiskowych zmian) zostałyby utracone.

VII. Regulacje kontroli w UE (w tym wyładunku) a zrównoważone rybołówstwo

PSPR w swojej opinii stwierdza, że „przestrzeganie obowiązujących przepisów na terenie Unii Europejskiej, w pełni gwarantuje zasadę zrównoważonego rybołówstwa”, podkreślając, że wystarczającą kwestią jest kontrola wyładunku.

Po pierwsze, z przykrością musimy stwierdzić, że istniejące przepisy i regulacje prawne nie gwarantują, że połowy są prowadzone w sposób zrównoważony, nawet w przypadku UE. O tym, że legalnie dokonywane połowy wiążą się z przełowieniem, alarmują m.in. Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa oraz Komisja Europejska. Według danych³ przełowionych jest 40% zbadanych stad ryb na Atlantyku północno-wschodnim, w Morzu Bałtyckim – 50%, natomiast w Morzu Śródziemnym – aż 90%.

Po drugie, zrównoważone połowy nie odnoszą się tylko do wystarczającej liczebności konkretnego stada w danym momencie. To także minimalizacja przyłowu, zapewnienie, że wpływ na cały ekosystem i siedliska nie prowadzi do ich trwałej degradacji, a rybołówstwo posiada odpowiedni system monitorowania oraz zarządzania, który zapobiega nielegalnym, nieregulowanym i niezgłaszanym połowom (ang. Illegal Unregulated or Unreported, IUU). Standard Zrównoważonego Rybołówstwa MSC to o wiele więcej niż tylko „zapewnienie wystarczającej liczebności stada” czy „kontrola wyładunku”. Bazuje on na trzech podstawowych zasadach:

- 1. Zdrowe stado ryb:** Rybołówstwo musi utrzymywać połowy na poziomie zapewniającym ciągłość populacji danego gatunku i zapobiegać nadmiernej eksploatacji zasobów.
- 2. Oddziaływanie na ekosystem:** Połowy muszą być prowadzone w taki sposób, aby ich wpływ na inne gatunki i siedliska morskie w ramach ekosystemu był zminimalizowany i pozostawały one w dobrym stanie. Musi być zachowana struktura, produktywność, funkcja oraz różnorodność ekosystemu morskiego, w którym funkcjonuje dane rybołówstwo.
- 3. Skuteczne zarządzanie rybołówstwem:** Rybołówstwo musi prowadzić połowy w sposób zgodny z lokalnymi, krajowymi oraz międzynarodowymi przepisami prawnymi, a system zarządzania powinien być efektywny i gwarantować elastyczne reagowanie na zmieniające się warunki środowiskowe.

Więcej informacji o procesie certyfikacji rybołówstwa znajduje się [na naszej stronie www](#).

² <https://www.msc.org/pl/dla-mediow/informacje-prasowe/czy-ta-rybka-to-falszywka-nie-jezeli-jest-certyfikowana>

³ COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT Accompanying the document COMMUNICATION FROM THE COMMISSION on the State of Play of the Common Fisheries Policy and Consultation on the Fishing Opportunities.

Chcemy jednocześnie podkreślić, że MSC ani żaden inny system certyfikacji nie zastępuje efektywnego zarządzania rybołówstwem. W rzeczywistości żaden program certyfikacji nie mógłby funkcjonować bez odpowiedniego systemu zarządzania uwzględniającego np. dane naukowe, kwoty połowowe, monitoring, strategię długoterminową, itp. Warto również zwrócić uwagę, że Program MSC nie jest „prostym rozwiązaniem na wszystkie problemy mórz i oceanów”, a raczej przydatnym narzędziem, stanowiącym zachętę do wprowadzania pozytywnych zmian. Aby narzędzie to mogło jednak funkcjonować, konieczne jest dobre zarządzanie rybołówstwami, aktywne działania organizacji pozarządowych, presja odpowiedzialnych producentów oraz decyzje polityczne, które pozwolą lepiej zarządzać rybołówstwami.

Program MSC jest dodatkowym bodźcem, który wspiera organy administracyjne w osiągnięciu długoterminowych celów na rzecz zrównoważonego rozwoju np. zachęcając do przestrzegania kwot połowowych ustalonych przez naukowców, które pozwalają na fluktuację liczebności stada w zakresie odpowiadającym maksymalnemu podtrzymywalnemu odłowowi (ang. Maximum Sustainable Yield, MSY).

VIII. Wiarygodność i skuteczność programu MSC

W swojej opinii PSPR podważa wiarygodność Programu MSC, stwierdzając, że „nie ma wiarygodnych i konkretnych danych, że certyfikat produktów rybnych MSC ma znaczący wpływ na zasadę zrównoważonego rybołówstwa”.

Powyższe stwierdzenie jest nieprawdziwe. Udokumentowany został szeroki wpływ certyfikacji na blisko 400 rybołówstw, które przystąpiły do Programu MSC, a także na wszystkie rybołówstwa, które przygotowują się do procesu oceny wg Standardu MSC. Aż 94% certyfikowanych rybołówstw dokonało co najmniej jednego usprawnienia w swoich praktykach połowowych, aby uzyskać lub utrzymać certyfikat MSC. Znaczące usprawnienia są obserwowane także w przypadku rybołówstw aspirujących do Programu MSC, gdzie Standard Zrównoważonego Rybołówstwa MSC stanowi wyznacznik, do którego dążą rybołówstwa, aby w przyszłości móc pomyślnie przejść proces certyfikacji.

Aby zaprezentować przykłady usprawnień wprowadzonych przez rybołówstwa, przytaczamy dwa w odniesieniu do siedlisk morskich i zasobów ryb.

1. Nauka na temat siedlisk morskich boryka się z niedostatkiem badań, ale działania podjęte w celu spełnienia wymogów Standardu MSC wypełniają tę lukę. Od grudnia 2015 r. certyfikowane rybołówstwa podjęły 62 działania, aby usprawnić proces zbierania danych, lepiej poznać i zrozumieć ekosystemy, a także mapować siedliska i rybołówstwa. Proces mapowania, który zakończono z sukcesem, pozwolił na wprowadzenie 16 obszarów zamkniętych na niektórych obszarach połowowych.
2. Przeprowadzona przez MSC analiza danych, dotycząca stanu światowych zasobów ryb i owoców morza, pozwala nam na stwierdzenie, że stada docelowe poławiane przez certyfikowane rybołówstwa charakteryzują się zdrowym poziomem biomasy. Co więcej, w wielu regionach świata biomasa stad jest większa po certyfikacji rybołówstwa.

Informacje na temat wpływu Programu MSC można znaleźć w raportach [„Wpływ Globalny MSC”](#) oraz w [recenzowanych artykułach naukowych](#).

Warto również zwrócić uwagę, że Program MSC spełnia najwyższe międzynarodowe standardy w zakresie wiarygodnej certyfikacji i oznakowania ekologicznego. Program MSC jest jedynym na świecie programem certyfikacji dzikich populacji ryb i owoców morza, który spełnia następujące międzynarodowe normy i standardy:

- Kodeks Odpowiedzialnego Rybołówstwa FAO. Kodeks zawiera zestaw zasad i standardów dotyczących ochrony środowiska oraz zarządzania i rozwoju rybołówstw na całym świecie.
- Wytyczne FAO dotyczące ekologicznego oznakowania ryb i produktów rybołówstwa pochodzących z połowów morskich. Wymagają one, aby: proces certyfikacji był procesem obiektywnym, transparentnym oraz opartym na dowodach naukowych i przeprowadzanym przez niezależnych audytorów, obejmował otwarte, publiczne konsultacje z interesariuszami, jak również uwzględniał procedurę sprzeciwu oraz

opierał się na trzech podstawowych czynnikach – stanie stad docelowych, wpływie na ekosystem, zarządzaniu praktykami połowowymi.

- Program MSC jest również pierwszym (i jak dotąd jedynym na świecie) programem certyfikacji dzikich ryb i owoców morza, który został uznany przez Global Sustainable Seafood Initiative (GSSI) jako spełniający międzynarodowe wymogi w zakresie wiarygodności i rygoru. Model oceny GSSI opiera się na wytycznych dotyczących znakowania ekologicznego ryb i owoców morza Organizacji ds. Wyżywienia i Rolnictwa Narodów Zjednoczonych (UN FAO). Powstał w wyniku koalicji organizacji pozarządowych działających w obszarze ochrony środowiska, międzynarodowych przedsiębiorstw, niezależnych ekspertów oraz organizacji rządowych i międzynarodowych. Program MSC spełnia wszystkie kluczowe kryteria standardu GSSI oraz 63 dodatkowe kryteria odnoszące się do takich kwestii, jak połowy głębinowe, wrażliwe ekosystemy morskie oraz gromadzenie danych w celu wykazania wpływu na ekosystem. [Pełen raport GSSI dostępny jest online.](#)
- MSC jest także jedyną na świecie organizacją prowadzącą program w zakresie certyfikacji ryb i owoców morza, która jest pełnoprawnym członkiem niezależnego, globalnego stowarzyszenia ISEAL (International Social and Environmental Accreditation and Labelling Alliance) czuwającego na straży najlepszych praktyk i standardów społecznych i środowiskowych. Jako członek ISEAL przestrzegamy wysoko cenionego Kodeksu Dobrych Praktyk ISEAL w zakresie ustanawiania standardów, kontroli ich wiarygodności i monitorowania rezultatów. Wymaga on, aby: standardy ustalane były w sposób transparentny i otwarty oraz przy udziale interesariuszy, istniały rygorystyczne mechanizmy ograniczające ryzyko niezgodności, prowadzona była systematyczna i obiektywna ocena efektów i wpływu standardów, istniały środki umożliwiające uwzględnienie nowych informacji i danych naukowych oraz zachęcanie do prowadzenia stałych usprawnień, prowadzony był stały monitoring i ewaluacja Programu, mające na celu wykazanie jego rezultatów. Jesteśmy regularnie kontrolowani, aby zapewnić, że przestrzegamy Kodeksu Dobrych Praktyk ISEAL.
- Następujące normy ISO (Międzynarodowej Organizacji Normalizacyjnej, ang. International Standards Organisation) są integralną częścią procedur zapewnienia jakości działania MSC. Określają one sposób postępowania w przypadku konfliktu interesów, procedurę rozstrzygania skarg oraz proces akredytacji jednostek certyfikujących (ISO 17011 – Akredytacja, ISO 17065 – Certyfikacja, ISO 19011 – Audyt).

Oprócz spełniania międzynarodowych wymogów i standardów dotyczących najlepszych praktyk w zakresie ekologicznego znakowania produktów z ryb i owoców morza, nasz program jest również dobrze oceniany przez liczne organizacje i instytucje międzynarodowe, które bacznie przyglądają się ustanawianiu standardów mających na celu ochronę naszych mórz i oceanów.

- Wraz z innymi organizacjami ustalającymi wiarygodne standardy środowiskowe, MSC postrzegane jest jako organizacja, która odgrywa kluczową rolę w osiągnięciu [Zrównoważonych Celów Rozwoju ONZ](#), dzięki dostarczaniu informacji o najlepszych praktykach w danej branży.
- Certyfikacja MSC stosowana jest również jako wskaźnik w tzw. Celach Aichi przyjętych w ramach Konwencji o różnorodności biologicznej Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ). Jednym z celów przyjętych w ramach Konwencji na lata 2010-2020 jest znaczne zmniejszenie utraty różnorodności biologicznej do roku 2020. Cele z Aichi były szeroko konsultowane z organizacjami zajmującymi się ochroną środowiska i władzami ONZ.

Wiarygodność Programu MSC potwierdzają także liczne badania niezależnych organizacji i instytucji porównujące Program MSC z innymi programami certyfikacji żywności. Linki do badań dostępne są [na naszej stronie www.](#)

IX. Zawieszenie certyfikatu dorsza bałtyckiego w 2015 r.

W swojej opinii PSPR podważa obiektywność procesu certyfikacji rybołówstw (w szczególności procesu certyfikacji i zawieszenia dorsza bałtyckiego), a także zarzuca brak kontaktu oraz brak wystarczających wyjaśnień i odpowiedzi ze strony MSC (w szczególności zarzuca MSC brak informacji dotyczących przyczyn zawieszenia certyfikatu dla dorsza bałtyckiego).

Chcielibyśmy przypomnieć, że MSC nie dokonuje oceny rybołówstwa, nie przyznaje certyfikatów ani nie ustala zespołu oceniającego. Rybołówstwa są oceniane przez akredytowane niezależne jednostki certyfikujące (ang. Conformity Assessment Bodies, CABs), a nie przez MSC. Podczas licznych dotychczasowych spotkań informowaliśmy PSPR o tym, jak wygląda proces oceny oraz jaką rolę pełni w nim MSC, dlatego też z rozczarowaniem przyjmujemy oskarżenia PSPR dotyczące wyniku certyfikacji, na która MSC nie ma i nie powinno mieć wpływu.

Rozdzielenie funkcji pomiędzy MSC, które ustanawia standardy, a audytorów (CABs), którzy prowadzą proces certyfikacji, gwarantuje bezstronność, wiarygodność i przejrzystość procesu certyfikacji. Wszystkie jednostki certyfikujące muszą zostać zatwierdzone przez niezależną organizację Assurance Services International (ASI). To właśnie jednostka certyfikująca, nie MSC, wyznacza zespół oceniający, który ocenia rybołówstwo pod względem zgodności ze Standardem MSC.

W Przewodniku po procesie certyfikacji MSC (dostępnym w języku polskim od 2014 r., aktualizacja przewodnika opublikowana w marcu 2019 r.) została dokładnie opisana rola w procesie oceny przedstawicieli MSC, jednostki certyfikującej, zespołu oceniającego oraz wszystkich interesariuszy, którzy mogą wnosić wątpliwości dotyczące zarówno procesu certyfikacji, jak i samej oceny.

Podczas procesu certyfikacji dorsza bałtyckiego zostały zachowane wszelkie procedury wymagane do prawidłowej oceny. Pełna dokumentacja z procesu była i jest publiczna [na stronie www MSC](#).

Na stronie tej znajdują się wszelkie dokumenty z procesu certyfikacji, w tym szczegółowe raporty dotyczące przyczyny zawieszenia certyfikatu MSC dla dorsza bałtyckiego, jak również kontakty do reprezentanta rybołówstwa oraz do niezależnej jednostki dokonującej oceny **Lloyds Register (Acoura)**. To jednostka certyfikująca przyjmuje uwagi od interesariuszy dotyczące procesu oceny i uzyskanej punktacji.

MSC wielokrotnie informowało interesariuszy o możliwości zgłaszania uwag, jednak **PSPR nigdy nie wystąpiło z zapytaniem do Lloyds Register (Acoura)**. Przypominamy, że do czasu sporządzenia raportu z audytu przez jednostkę certyfikującą, MSC nie zna jego ostatecznych wyników i w związku z tym nie ma możliwości informowania o tym interesariuszy.

Warto również podkreślić, że zawieszenie wynikało m.in. z doradztwa ICES w maju 2015 r. Doradztwo ICES jest publiczne i corocznie publikowane oraz komentowane w prasie oraz na portalach branżowych. Niepewność co do statusu dorsza bałtyckiego była zatem powszechnie znana wśród zainteresowanych stron.

Należy podkreślić, że przedstawiciele MSC – zgodnie z posiadaną wiedzą – aktywnie kontaktowali się z PSPR oraz pozostałymi interesariuszami w Polsce odnośnie aktualnych informacji nt. możliwości zawieszenia dorsza bałtyckiego oraz kroków podejmowanych przez jednostkę certyfikującą, które zakończyły się decyzją o zawieszeniu. Wysyłane były pisma i e-maile do PSPR, a podczas dedykowanego spotkania w marcu 2016 r. przedstawialiśmy uzasadnienia jednostki certyfikującej dotyczące przyczyn zawieszenia. Temat ten był również elementem licznych publicznych wystąpień MSC m.in. w trakcie Kongresów Rybnych, spotkań organizowanych przez MSC podczas targów POLFISH czy w trakcie Konferencji PSPR.

* * *

Mamy nadzieję, że powyższa odpowiedź pomoże PSPR w lepszym zrozumieniu Programu MSC i rozwieje wątpliwości dotyczące zasad działania naszej organizacji. Jednocześnie chcielibyśmy podkreślić, że MSC jest otwarte na konstruktywny wkład wszystkich interesariuszy, również PSPR.

Aby zagwarantować, że program certyfikacji MSC opiera się na najlepszych dostępnych praktykach, uwzględnia najnowsze dane naukowe oraz spełnia wymagania partnerów, nasze standardy są regularnie rewidowane i rozwijane dzięki procesom konsultacji ze wszystkimi interesariuszami.

MSC wielokrotnie informowało PSPR o cyklicznych, organizowanych dwa razy do roku konsultacjach dotyczących Programu MSC. **PSPR tylko raz przesłało oficjalne stanowisko w konsultacjach** w zakresie zmiany procedur

dotyczących zawieszenie certyfikatu rybołówstwa, które są m.in. wynikiem spotkania PSPR i MSC w marcu 2016 r. Należy tu podkreślić, że właśnie dzięki przesłanym stanowiskom z branży procedury te zostały zmienione i obecnie obowiązuje 30-dniowy okres zapowiadający zawieszenie każdego certyfikatu. To pokazuje, że MSC jest otwarte na opinie interesariuszy oraz ich konstruktywne uwagi dotyczące rozwoju Programu MSC.

Zapraszamy PSPR do częstszego udziału w procesie rewizji i publicznych konsultacjach MSC. Informacje na ten temat są dostępne [na dedykowanej stronie www MSC](#).

Wierzymy, że współpraca z interesariuszami jest jednym z najważniejszych czynników, dzięki którym Program MSC stał się cennym i skutecznym narzędziem działającym na rzecz zrównoważonego zarządzania rybołówstwem w ciągu ostatnich dwóch dekad. W tym kontekście mamy wielką nadzieję, że możemy przystąpić do konstruktywnego otwartego dialogu z PSPR, zamiast być świadkiem kampanii opartej na dezinformacji. Zapraszamy do współpracy.

Z poważaniem

Anna Dębicka

MSC Program Director
Poland and Central Europe

Camiel Derichs

MSC Program Director
Europe

Do wiadomości:

1. Zarząd PSPR
2. Pan Marek Gróbarczyk – Minister Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej
3. Pani Dorota Arciszewska-Mielewczyk – Poseł na Sejm RP, Przewodnicząca Komisji Sejmowej ds. Rybołówstwa
4. Pan Jarosław Wałęsa – Poseł Parlamentu Europejskiego, Wiceprzewodniczący Komisji ds. Rybołówstwa
5. Pan Janusz Wrona – Dyrektor Departamentu Rybołówstwa MGMIŻŚ
6. Pan Piotr Słowik – Naczelnik Wydziału Rynku Rybnego Departamentu Rybołówstwa MGMIŻŚ
7. Pan Krystian Królik – przedstawiciel RP przy UE, Przedstawicielstwo RP w Brukseli
8. Morski Instytut Rybacki – PIB w Gdyni
9. Sieci Detaliczne w Polsce
10. Stowarzyszenie Importerów Ryb
11. WWF Polska
12. Podmioty posiadające certyfikat MSC w łańcuchu dostaw
13. Pan Tomasz Kulikowski – Magazyn Przemysłu Rybnego
14. Pan Zbigniew Karnicki – Wiadomości Rybackie